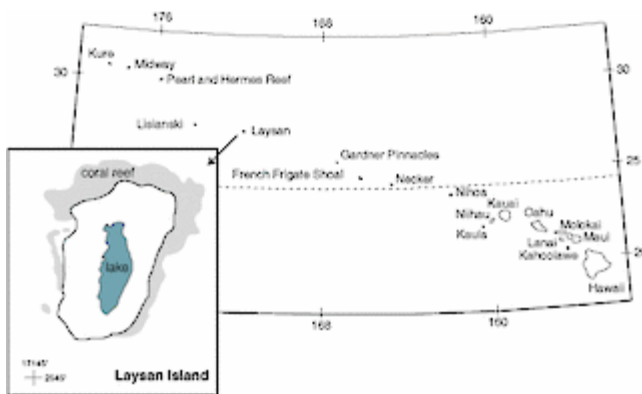

Laysantaling

Anas laysanensis

Enkele van de meest ongewone en taxonomisch raadselachtige taxa van ploeterende eenden zijn endemisch voor afgelegen oceanische eilanden. De Laysan Duck, endemisch voor de Hawaïaanse eilanden, is in historische tijden beperkt gebleven tot het kleine, afgelegen Laysan Island nabij het noordwestelijke uiteinde van de archipel. Als gevolg hiervan heeft deze soort misschien wel de meest beperkte verspreiding van alle levende eenden, hoewel recent subfossiel bewijs erop wijst dat hij ooit veel van de belangrijkste Hawaïaanse eilanden bewoonde.

Laysan Island ([Figuur 1](#) en [Figuur 2](#)), ongeveer 370 ha in totaal, inclusief onbegroeide gebieden en het centrale hypersaline meer waarvan de soort voor een groot deel afhankelijk is voor zijn ongewervelde dieet, lijkt een draagvermogen te hebben van ongeveer 500 Laysan-eenden. Relatief langlevend met een lage voortplantingssnelheid, kan en zal deze soort vliegen, maar is veel meer geneigd om te lopen of rennen, vooral op jacht naar zijn belangrijkste prooi, pekelvliegen (*Neoscatella sexnotata*, Ephydridae). De anatomie van de Laysan-eend weerspiegelt deze gewoonten.

Tussen 1905 en 1925 was de soort bijna uitgestorven op het eiland Laysan, grotendeels vanwege de opzettelijke introductie van Europese konijnen (*Oryctolagus cuniculus*), die de endemische vegetatie van het eiland bijna volledig vernietigde. Nadat de konijnen rond 1924 verhongerden, herbegroeide het eiland zich en herstelde de soort, hoewel 3 van de 4 andere endemische landvogels uitgestorven raakten.

Deze ernstige populatieafname verminderde de genetische diversiteit van de wilde populatie verder. Een andere, minder ernstige, populatieafname in 1993-1994 was blijkbaar het gevolg van een droogte, de daarmee samenhangende afname van pekelvliegen en een vermoedelijke parasietenuitbraak.

De Laysan-eend blijft waarschijnlijk op de federale lijst van bedreigde diersoorten staan vanwege de kleine populatie, beperkte verspreiding en kwetsbare habitat op het eiland.

Vroeger Laysan Teal genoemd vanwege zijn kleine formaat, is de Laysan eend een saai, donkerbruine eend met een opvallende witte ooring; de geslachten lijken veel op elkaar. Witte veren op de kop en nek (leucisticisme) komen veel voor bij deze soort en kunnen, net als bij bepaalde andere soorten op het eiland, duiden op een verminderde genetische diversiteit van de populatie. Bepaalde verenkleed-, snavelkleur- en gedragskenmerken suggereren een wilde eend (*Anas platyrhynchos*) voorouders, maar genetisch bewijs suggereert nu een andere evolutionaire geschiedenis.

Eend ter grootte van een wintertaling, donkerbruin met een opvallend wit gebied rond het oog. Vaak uitgebreide witte veren op kop en nek, vooral bij vrouwtjes of oudere vogels van beide geslachten. Snavel relatief kort en uitgesproken spatelvormig; snavel geelgroen met variabele zwarte vlekken, soms een zadelachtige markering vormend bij mannetjes, snavel dof oranje met variabele zwarte vlekken bij vrouwtjes. Sommige mannetjes vertonen wat lijkt op een vage groenachtige irisatie op kop of nek en hebben meestal licht omhoog gedraaide centrale staartveren; verder lijken de geslachten erg op elkaar. Bij beide geslachten, speculum groen tot groenpaars, en poten en voeten licht, dof oranje, meestal feller bij mannetjes.

Mannetje. Kop en nek: kruin sepia, voorhoofd sepia met variabele witte spikkels, maar overwegend sepia. Achterste kruin en nek sepia; kan bij sommige vogels glanzend zijn met donkergroene irisatie. Gezicht sepia met aanzienlijke witte vlekken, afhankelijk van de grootte en vorm van de witte bevedering rond de witte oogring en de mate van de witte vlek achter het oog. Kin gevlekt wit en sepia, maar niet meer dan 50% wit, in tegenstelling tot vrouwtjes. Nek overwegend sepia met wat mikadobruine markeringen. Bovenkant: veren sepia met U-vormige markeringen van mikadobruin, en met vergelijkbaar gekleurde franjes, die smaller worden bij slijtage. Onderkant: veren vergelijkbaar, maar met bredere markeringen van mikadobruin, zodat de onderkant lichter is dan de bovenkant. Staart: puntige staartveren zijn sepia met mikadobruine markeringen op het bovenoppervlak en rookgrijs op het onderoppervlak. Staartdekveren: lijken op lichaamsveren. Tertials: lijken op lichaamsveren.

Vrouwelijk. Hoofd en nek: kruin sepia tot warm sepia, voorhoofd afwisselend bezaaid met wit. Achterste kruin en nek sepia, zonder iriserende groene glans die bij mannetjes te zien is. Gezicht vergelijkbaar met mannetjes. Kinvlek wit; keel wit, soms gevlekt met sepia (< 50%), verschuivend naar gevlekt wit en sepia op de nek. Bovenkant: veren sepia met U-vormige markeringen van lichtroze buff, vooral opvallend over de rug, en in contrast met de donkerdere markeringen van het mannetje. Onderkant: veren vergelijkbaar, maar met bredere markeringen van lichtroze buff, zodat de onderkant lichter is dan de bovenkant, en over het algemeen lichter dan de onderkant van het mannetje. Staart: puntige staartveren zijn sepia met lichtroze buff markeringen op het bovenoppervlak en rookgrijs op het onderoppervlak. Staartdekveren: vergelijkbaar met lichaamsveren, behalve dat de markeringen mikadobruin zijn zoals bij mannetjes. Tertials: lijken op lichaamsveren, met buff-kleurige markeringen.

eelachtig olijfgroen met variabele zwarte vlekken of zadel op de bovenkaak bij mannetjes; dof oranje met variabele zwarte vlekken bij vrouwtjes. Geen informatie over seizoensgebonden kleurveranderingen.

Iris

Donkerbruin bij beide geslachten.

Benen en voeten

Dof oranje bij beide geslachten, maar meestal feller bij mannen.